תא שמע מפלוגתא דרבי מאיר ורבי יוסי *דתנן הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה דברי רבי מאיר ורבי יוסי אומר אם לכך נתכוין מתחלה הואיל ואי אפשר לקרות שני שמות כאחד דבריו קיימין ואפילו רבי מאיר לא קאמר (א) דלא אמר לא תיחול זו אלא אם כן חלה זו' אבל הכא דאמר לא תיחול הקמה אלא אם כן חלה הפרה ר"מ נמי מודה דהפרה חלה בעי רבה קיים ומופר ליכי בבת אחת מהו ת"ש דאמר *רבה כל (ב) (דבר) שאינו בזה אחר זה אפי' בבת אחת אינו בעי רבה קיים ליכי היום מהו מי אמרינן כמאן דאמר לה מופר ליכי למחר (ה) או דלמא הא לא אמר לה, את"ל

רש"י

ת"ש · דכי האי גוונא פלוגתא דר"מ ורבנן במסכת תמורה בפ' כילד מערימין על הבכור: **הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים כו' דבריו קיימין** · ויביא בדמי חציה עולה ובדמי חציה שלמים: **ואפילו רבי מאיר** · לא אמר תפוס לשון ראשון אלא דלא אמר לא תיחול זו אלא אם כן חלה שניה ועל מה נחלקו באומר (ג) תמורת עולה (תמורת) שלמים רבי מאיר סבר דלמא מיהדר הוא דהדר ביה מתמורת עולה ואמר תמורת שלמים והואיל וכן תפוס תחלת דבריו והרי היא עולה(:) ור' יוסי סבר אי אמר "תמורת עולה ושלמים" הוה אמינא קדושה ואינה קריבה קמ"ל: **אבל הכא דקאמר לא תחול כו'** · ודאי הויא הפרה כי ההוא טעמא דתמורה: **קיים ומופר ליכי** · ולא אמר "ליכי" בין קיים למופר מי אמרינן כיון דלא אמר 'קיים ליכי ומופר לכי' הויא כמ"ד לא תיחול הקמה אלא אם כן חלה הפרה דכיון דלא אמר "קיים ליכי" גלי אדעתיה דבהפרה ניחא ליה או דלמא לא שנא וכמ"ד 'קיים ליכי ומופר ליכי' דמי ולא תהוי הפרה: **ת"ש דאמר רבה** · [בקדושין] ואמעשר בהמה קאי: **כל שאינו בזה אחר זה** · כגון שאם קרא לעשירי "עשירי" וחזר וקרא לי"א "עשירי" אינו קדוש וקאמר (ד) דאף בבת אחת שאם קרא לשניהן "עשירי" סתם אין האחד עשר קדוש ה"נ כיון דאינו בזה אחר זה שאם אמר לה עכשיו "קיים ליכי" ולאחר שעה אמר "מופר ליכי" אין בהפרתו כלום, בבת אחת נמי כי אמר "קיים ומופר ליכי" אין באותה הפרה כלום אע"ג דבבת אחת קאמר קיים ומופר ליכי: **היום מהו** · מי אמרינן כיון דאמר "היום" כמאן דאמר 'היום יהא מקויים אבל למחר יהא מופר לה' והוי מופר: **או דלמא הא לא אמר לה** · בפירוש "מופר ליכי למחר": אמר

ר"ן

אבל הכא שלא נתן קצבה פשיטא דאי הפרה חיילא הקמה לא חיילא וכדכתיבנא ואי אמרת דהפרה לא חיילא מינה דהקמה נמי לא חיילא דהא אתי ואמר דלא תיחול הקמה אלא אם כן חלה הפרה · הלכך פשיטא ליה לרבה דהקמה לא חיילא אבל בהפרה הוא דמספקא ליה מי אמרינן כיון דאקדים ואמר קיים ליכי ובתר הכי אמר מופר ליכי משמע דאתי דתיחול הפרה בתר הקמה ולא תיחול הפרה אא"כ קדמה לה הקמה אלא *דממ"כ אתי לא תיחול הקמה אא"כ חלה הפרה ולא אתי נמי איפכא לא תחול הפרה אלא אם כן חלה הקמה משום דכיון דאקדים קיים ליכי למופר ליכי סמיך אלישניה דהקמה חיילא דברישא אדכר לה וליכא לעיכב עלה ואדרבה משום דחייש דחיילא הקמה כולי האי עד דלא שבקה רווחא להפרה אתי ואמר דלא תיחול הקמה אא"כ חלה הפרה והרי הוא כאילו התנה על שתיהן שיחולו הקמה בתחלה ואח"כ הפרה או דלמא כיון דאמר ומופר ליכי בתר קיים ליכי לאו דתחול הפרה בתר הקמה איכוין אלא משום דא"א לקרות שני שמות כאחד ומיהו האי גברא בהפרה קפיד דתחול דהא אמר דלא בעי דתחול הקמה אא"כ חלה הפרה ודעתו היה שיחולו כאחת מיהו משום דקפיד טפי דתיחול הפרה מהקמה אתי שאם חלות ההקמה מעכב חלות ההפרה דמגלי דעתיה דלא תיחול הקמה אבל אע"ג דחלות הפרה מעכב חלות הקמה לא אתי דלא תיחול הפרה הלכך הפרה חיילא הקמה לא חיילא: ופשטינן לה מפלוגתא דר"מ ורבי יוסי דאפליגו דומיא דהך גוונא בתמורה בפרק כילד מערימין (דף כה:) דתנן הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר וכו' ואמרינן עלה בגמרא התם דהכל מודים באומר "תחול זו ואחר כך תחול זו" דברי הכל תפוס לשון ראשון דאפילו רבי יוסי מודה משום דאי אפשר דלבתר דחיילא תמורת עולה תחול תמורת שלמים, "לא תחול זו אלא אם כן חלתה זו" תרווייהו קדשן משום דהתם אפשר לתמורת עולה ותמורת שלמים לחול כאחת דתרעה בהמה זו עד שתסתאב ויביא בדמי חציה עולה ובדמי חציה שלמים לא נחלקו אלא באומר "תמורת עולה תמורת שלמים" רבי מאיר סבר מדהוה ליה למימר תמורת עולה ושלמים ואמר תמורת עולה תמורת שלמים הוה ליה כאומר תחול זו ואחר כך תחול זו ור"י סבר דאפשר דמאי דקאמר תמורת עולה תמורת שלמים טעי דסבר אי לא אמינא תמורה אכל חד וחד לא חיילא תמורה אתרווייהו הלכך בודקין אותו אם אמר לעולה ושלמים נתכוונתי תרעה עד שתסתאב ותמכר ויפלו חצי דמיו לעולה וחצי דמיו לשלמים אלמא פלוגתייהו דרבי מאיר ורבי יוסי תליא במוציא שני שמות מפיו אי אמרינן שיחול השני אחר הראשון או שיחולו שניהם בבת אחת הואיל ואי אפשר לקרות ב' שמות כאחת ומש"ה אמרינן דלרבי יוסי ודאי אפשיט בעיין דכי אמר ומופר ליכי לאו בתר הקמה קאמר אלא בבת אחת הלכך הפרה חיילא וכי תימא אפ"ה היכי חיילא דהא אסיקנא לקמן דכל שאינו בזה אחר זה אפי' בבת אחת אינו לאו מילתא היא דהא הכא לא מעכבא הקמה אהפרה דהא אתי ואמר לא תיחול הקמה הלכך לרבי יוסי פשיטא דהפרה חיילא ואפי' לר"מ נמי פשטינן הכי דאע"ג דאמר התם דכי אמר תמורת שלמים בתר תמורת עולה קאמר ולא חיילא הכא שאני דכיון דאמר לא תיחול הקמה אא"כ חלה הפרה גלי אדעתיה דאהפרה הוא דקפיד אהקמה לא הלכך כי אמר ומופר ליכי לאו בתר הקמה קאמר דהיכי תחול בתרה כיון שאי אפשר להקמה שתחול וכ"ת אמאי לא אמרינן ואפי' ר' מאיר לא קאמר אלא התם מדהוה ליה למימר תמורת עולה ושלמים ואמר תמורת עולה תמורת שלמים הוה ליה כאומר תחול זו ואח"כ תחול זו וכסוגיא דהתם אבל הכא דליכא לישנא יתירא בבת אחת קאמר לאו מילתא היא דבשלמא התם כיון דאפשר לתמורת עולה ושלמים לחול כאחת כל היכא דליכא לישנא יתירא אמרי' דלבת אחת נתכוון אבל הכא שאי אפשר להקמה והפרה לחול כאחת אפילו בלאו לישנא יתירא אמרינן דלזה אחר זה אי לאו משום דאתי ואמר ולא תחול הקמה אלא אם כן חלה הפרה כנ"ל פירושא דשמעתא ופירושא תריצא ומעליא הוא: **בעי רבה קיים ומופר ליכי בבת אחת מהו** · כלומר דקיים לחודיה לאו כלום הוא וליכי הוא שכוללן שתיהן כאחת ואיכא נסחי דגרסי קיים ליכי ומופר ליכי בבת אחת מהו ולהנך נסחי בעי דלימא הכי בהדיא בבת אחת דמגלי בדעתיה שהוא רוצה שיחולו בבת אחת ונראה בעיני דבהכי מספקא ודאי אי אפשר שניהם לחול כאחת מיהו נהי דלאי חד מינייהו קדיש אידך לא חייל כלל הכא דבבת אחת לגבי כל חד מינייהו אמרינן דקדיש דחייל ואיכא למימר נמי דמאחר ולא קדיש וכיון שאי אפשר לשניהם לחול כאחת מספקינן דלמא הקמה חיילא ותו לא מצי מפר: ופשטינן לה מדרבה דאמר בפרק האיש מקדש גבי המקדש שתי אחיות כאחת דכיון דלא מצי לקדשינהו בזה אחר זה אפי' בבת אחת ליכא לחדא מינייהו ספק קדושין כלל הכא נמי ליכא לספוקי בהקמה ובהפרה כלל ומצי בתר הכי להפר ולקיומי כדבעי ולא נתחוורו לי דברי הר"מ במז"ל בזה בפרק אחרון מהלכות נדרים: **בעי רבה קיים ליכי היום מהו** מי אמרינן כמאן דאמר מופר ליכי למחר · דהכי קאמר קיים ליכי היום בלבד או דלמא הא לא אמר לה "מופר ליכי למחר":

ואם

תוספות

ת"ש מפלוגתא דר"מ ור' יוסי · פי' מפלוגתא דר' יוסי פשטינן בעיין [illegible] תמורת עולה ותמורת שלמים וכו' ואמר רבי יוסי אם לכך נתכוין מתחלה · כיון שבשעת תמורת עולה היה בדעתו לומר כך [illegible] בבת אחת ואי אפשר לקרות שני שמות בב"א דבריו קיימין כגון דאמר בדמי חציה תמורת עולה ובדמי חציה שלמים ואפילו ר"מ לא קאמר אלא דלא אמר לא תחול זו אלא א"כ חלה זו דבזה מודה ר"מ דלא הפרה ולא הקמה ... [illegible]

אבל אע"ג שאינן בזה אחר זה התם היינו טעמא הואיל ואיתיה לחלאין דאם אמר ... עולה וחציה לדמי שלמים: בעי רבה קיים ליכי היום מהו מי אמרינן כמאן דאמר דמי · דאל"כ אמאי אמר "היום" אלא לאו מיתורא "דהיום" יש לדקדק יהיה קיים מופר והתחיל הפרה מהיום · או דלמא הא לא אמר מופר ליכי · ולעולם לא נתכוונה הפרה [illegible] אם לא שהוציא ההפרה בפיו אבל אם אמר שתיקן קיים ליכי היום כדי לדקדק הא למחר יהיה מופר הכי אמר בפירוש מופר ליכי למחר הלכך קיים כל היום קאמר:

למחר יהא מופר או דלמא לא אמרינן דדעתו לבטל כיון שאינו מפר בפירוש · אבל קיים ליכי היום ומופר ליכי למחר נגועלת הפרתו אלא [אמר] מופר ליכי למחר ולא אמר מי אמרינן כיון דאמר לה מופר ל כי למחר מהיום קאמר לה וקיימה לנדרם או דלמא [illegible]

[מופר] ליכי למחר דלספיה שתחול מהיום : לא מצאנו יותר תוספות מזה הפרק : הדרן עלך נערה המאורסה

פירוש הרא"ש

ת"ש מפלוגתא דר"מ ורבי יוסי · ממחלוקת של ר"מ ורבי יוסי תפשוט בעיין כדמפרש: דתנן הרי זו תמורת עולה כו' · משנה היא בפרק כילד מערימין (דף כה:): הרי זו תמורת עולה · דתפוס לשון ראשון מדלא קאמר תמורת עולה ושלמים: לכך נתכוון מתחלה · לאפוקי אם נמלך: דבריו קיימין · ותרעה עד שתסתאב ויביא בדמי חציה עולה ובחציה שלמים: ר"מ נמי מודה דהפרה חלה · [illegible] והקמה לאו כלום היא [illegible] לא ידעינן אי מוקם אי מופר: קיים ומופר ליכי בבת אחת · פי' כיון שלא אמר אלא פעם אחת ליכי הוו בבת אחת מי אמרינן תפוס לשון ראשון או דלמא [illegible]: כל שאינו בזה אחר זה אפי' בבת אחת אינו · גבי מקדש ב' אחיות [illegible]

עין משפט נר מצוה

יג א מיי' פ"ב מהלכות [illegible]

יד ב מיי' פי"ג מהל' נדרים הל' כב סמג לאוין רמב טור ש"ע י"ד סימן רלד סעיף מג:

טו ג מיי' שם סמג שם טוש"ע שם סעיף מד:

[צ"ל דממ"ם]

מסורת הש"ס

תמורה כה: זבחים ל.

[כ"ק עג:]

עירובין נ: קדושין נ:

הגהות הב"ח (א) גמ' ואפילו ר"מ לא קאמר אלא דלא אמר: (ב) שם דאמר רבה כל שאינו בזה כל"ל ותיבת דבר נמחק: (ג) רש"י ד"ה ואפילו ר"מ וכו' באומר הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים רבי מאיר סבר מדלא אמר תמורת עולה ושלמים דלמא מיהדר הוא דהדר וכו' ורבי יוסי סבר [illegible] כצ"ל: (ד) ד"ה כל שאינו וכו' דאף בבת אחת: